

El Santa Caterina facilita les visites mèdiques a persones amb discapacitat: “Les famílies estem més tranquil·les”

El programa pioner Fàcil'IAS adapta les consultes amb pictogrames, lectura fàcil i guions visuals perquè els pacients puguin anticipar què passarà

Anar al metge pot convertir-se en una situació especialment difícil per a persones amb discapacitat intel·lectual o autisme. No sempre poden explicar què els fa mal, comprendre què passarà dins la consulta o seguir les indicacions d'una prova mèdica. Per reduir aquesta angoixa i millorar l'atenció, l'Hospital Santa Caterina de Salt ha implantat el programa Fàcil'IAS, un projecte pioner a Catalunya i a l'Estat espanyol que adapta les consultes hospitalàries a les necessitats d'aquests pacients. La iniciativa, impulsada per l'Institut d'Assistència Sanitària (IAS), es basa en tres eixos: la formació dels professionals, l'accessibilitat cognitiva i l'ús d'eines de comunicació adaptades, com pictogrames, materials de lectura fàcil, fotografies reals dels espais i guions visuals que expliquen pas a pas què passarà durant la visita. L'objectiu és que la persona pugui arribar a la consulta sabent qui l'atendrà, què li faran i què se li demanarà. Cristina Urbano, mare d'Èlia i Martí Puig, dos joves amb discapacitat intel·lectual greu i autisme, explica que el programa els ha ajudat a preparar visites que abans podien ser molt complicades. “El Fàcil'IAS funciona”, assegura. En el cas del seu fill, després d'un accident greu i d'un ingrés hospitalari, tornar a l'hospital s'havia convertit en “un drama”. Amb l'ajuda dels professionals, la família va poder anticipar-li una prova, explicar-li què li farien i preparar-lo abans d'entrar a la consulta. “Les famílies també estem més tranquil·les perquè hem pogut avançar el que es trobaran. I si nosaltres estem tranquils, l'experiència diu que ells també ho estan”, resumeix Urbano. El director de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de l'IAS, Claudi Camps, defensa que el projecte respon a una necessitat d'equitat. Segons explica, les persones amb discapacitat intel·lectual tenen pitjors indicadors de salut que la població general i part d'aquesta desigualtat s'explica per les barreres que troben en l'accés als serveis sanitaris. Moltes vegades expressen el dolor, el malestar o els símptomes d'una manera diferent, i els professionals no sempre han rebut formació específica per interpretar-ho. La psicòloga Natàlia Díaz, del Servei Especialitzat en Discapacitat Intel·lectual i Salut Mental de l'IAS, posa com a exemple una persona que no pot verbalitzar que li fa mal un queixal i ho expressa amb una conducta difícil d'interpretar. En aquests casos, apunta, la dificultat no és només mèdica, sinó també comunicativa. Per això el programa dota els pacients de materials per expressar-se i ajuda els professionals a utilitzar-los. “Si el metge m'ha d'explicar què em passa i jo he de decidir, ho he d'entendre”, defensa Díaz. El projecte es va iniciar fa sis anys a les consultes d'oftalmologia i s'ha anat estenent progressivament a altres especialitats del Santa Caterina, com otorrinolaringologia, ginecologia, cirurgia o anestèsia. L'optometrista Estel Roig explica que, abans de disposar d'aquestes eines, els professionals sovint havien de recórrer a l'acompanyant quan no obtenien resposta directa del pacient. Ara, en canvi, els guions visuals permeten mantenir la persona al centre de la visita. “El fet que sàpiga exactament què farà, com ho farà i quin pas seguirà fa que la visita es desenvolupi amb normalitat”, assenyala. Les primeres experiències apunten que anticipar la visita redueix l'ansietat, facilita la col·laboració del pacient i permet obtenir més informació per fer un bon diagnòstic i indicar el tractament adequat. En alguns casos, segons l'IAS, aquesta preparació prèvia també ha ajudat a evitar mesures més restrictives, com medicació de rescat o contencions, i ha millorat tant l'experiència dels pacients i les famílies com la dels professionals. Una de les claus del model és que no crea consultes separades ni horaris diferenciats, sinó que vol fer més inclusives les visites ordinàries. Els materials es preparen abans, des de casa, des del centre o amb l'acompanyant, perquè quan la persona arriba a l'hospital ja pugui reconèixer el procés. També es formen els professionals perquè sàpiguin utilitzar les eines i adaptar la comunicació durant la visita. L'IAS destaca que Fàcil'IAS pot ser útil més enllà de les persones amb discapacitat

intel·lectual o autisme. Els mateixos recursos d'accessibilitat cognitiva poden ajudar infants, persones grans o pacients amb barreres idiomàtiques a entendre millor què passarà durant una prova o una consulta. El projecte, que ja ha rebut reconeixements professionals, preveu continuar desplegant materials i avançar en la seva digitalització per ampliar-ne l'abast.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/comarques/2026/06/19/santa-caterina-facilita-les-visites-131598336.html>